

Orbán Viktor előadása a
"Remény és keresztyéni válasz a válságra"
című katolikus konferencián Madridban.
2012. november 17-én.

Tisztelt Kongresszus!
Mélyen tisztelt Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim!

Először is hadd mondjam el, hogy én tartozom köszönettel, és nem Önök nekem azért, hogy itt lehetek. És barátomnak is köszönöm, hogy legutolsó találkozásunkkor kivette belőlem az ígéretet, hogy novemberben mindenképpen itt leszek Önökkel Madridban. Sok szépet és jót mondtam rólam a megnyitó előadás, bevezetés. Az ember egy kicsit kínosan érzi magát, amikor nyilvánosan dicséretet, miközben persze titokban kicsit jól is esik neki. Az amerikaiak a szokásos nyegleségükkel ki is dolgoztak erre a helyzetre egy formulát, amit most elmondok, ami úgy hangzik, hogyha a szüleim itt lettek volna, akkor az apám büszke lett volna, édesanyám pedig mindent szó szerint elhitt volna. Nos, hát így állunk a dicsérettel.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Először is engedjék meg, hogy mindenekelőtt, mintegy túltekintve ezen a konferencián, átadjam Önöknek a magyarok üdvözlését. Annak az országnak az üdvözlését, amely - ez a mai napon különösen aktuális - Szent Erzsébetet adta Európának. Köszönöm a ma reggeli szentmisét celebráló egyházi vezetőnek, hogy kedves gesztusként Magyarországról és Szent Erzsébetről beszélt a szentbeszédben. Nos, én ebből az országból érkeztem. Hogy egy kicsit szekuláris is legyek, Szent Erzsébeten túl persze Puskás Ferencet és Kubala Lászlót is mi adtuk az európai kultúrának, akik Spanyolországot második hazájuknak tekintették, és akiket a spanyol nép is saját fiaiként szeretett.

Kedves Barátaim! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mi, magyarok értjük a spanyolok mai fájdalmát, értjük a spanyol kormány verejtékes küzdelmét, amit az örökölt nehéz gazdasági helyzet ellen folytat. Értjük a spanyol emberek csalódottságát, dühét és türelmetlenségét. Nekünk, magyaroknak is volt és van benne részünk. Ezért mi együtt érzünk Önökkel, és szolidárisak vagyunk Spanyolországgal.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A spanyol a magyarhoz hasonló módon szabadságszerető nép, amely büszkén tekint a saját történelmére, és nem engedi, hogy azt a munkát, amellyel nagyszülei újjáépítették a polgárháborúban lerombolt hazájukat, most mindenfajta bürokraták és a pénzügyi spekulánsok kockára tegyék. Demonstrációk és sztrájkok sora jelzi szerte az európai kontinensen, hogy az emberek mindenhol választ keresnek arra a kérdésre, hogy miként törhetett össze az az álom, amelyet mindannyiunk számára a közös Európa jelentett. Hogyan veszítette el Európa a versenyképességét? Hogyan adósodott el a feje búbjáig? Miért nem alkalmazkodott időben a változó, megváltozott világhoz tervszerűen és megrázkódtatások nélkül? Miért egyszerre szakad most ránk minden baj összeúszva családok millióinak életszínvonalát és életformáját? Ezek nehéz kérdések. Egy dolgot biztosan tudok Önöknek mondani a bevezető gondolatokhoz kapcsolódva. Magam is úgy gondolom, hogy ez nem egy egyszerű konjunkturális válság. Nem arról van szó, hogy a korábbi konjunktúra helyett most dekonjunktúra van az európai gazdaságban; ez egy másik dolog. Én úgy gondolom, hogy szembe kell néznünk a valósággal, nem érdemes áztatnunk magunkat. A világban egy olyan erőátrendeződés zajlik, amely lehetetlenné teszi, hogy a válság utáni világ - benne Európa és az európai élet - olyan legyen, mint a válság előtt volt. Sohasem lesz többé az életünk olyan, mint amilyen a válság előtt volt. Ezért a politikában - mi, magyarok legalábbis úgy látjuk -, hogy a reformok vagy a strukturális reformok nem elégségesek. Mi Magyarországon úgy fogalmazunk, hogy a mi hazánknak, Magyarországnak a teljes megújítására van szükségünk, minden dimenzióban: szellemi, erkölcsi, lelki, gazdasági, szociális dimenzióban teljes megújításra és ezért radikális átszervezésre. Ez sosem könnyű és sohasem kényelmes.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mit várhatnak Önök tőlem a mai konferencián? Először tisztázzuk, hogy mit nem várhatnak tőlem. Nem vagyok pap, se vallási vezető. Nem vagyok filozófus és tudós sem, ezért teológiai, filozófiai és tudományos megközelítést nem várhatnak tőlem. Ahogy az angol mondja, én egy "doer" vagyok. Egy, a politikát hivatásának érző ember, aki most éppen miniszterelnök, és csinálja a dolgokat. Annyit hadd mondjak magamról, hogy én egy kis faluból származó, plebejus származású ember vagyok, aki jogi egyetemet végzett, majd koptatta Oxford padjait is. Részt vettem a kommunizmus és a Szovjetunió elleni illegális politikai harcban, ifjúsági mozgalmakat szerveztem, majd pártot alapítottam, és bevertem a magam szögét a kommunizmus koporsójába - azt az egyet, ami az én dolgom volt. 26 évesen parlamenti képviselő lettem, 35 évesen pedig miniszterelnök. négy év kormányzás után ellenzékbe szorultam, és nyolc év múlva 2010-ben kétharmados többséggel visszatértem. Az 52 %-os szavazati arány a parlamenti székek kétharmadát jelenti a választási rendszer miatt. Amit tehát itt Önöknek majd elmondok, az tapasztalatra, a közép-európai és az európai politikában gyűjtött tapasztalatra épül. Mondandóm fedezete nem elméleti érvelés, bár kedvelem az agytornákat, hanem gyakorlatias tudás, tapasztalat és személyes átélés. 30 év politikai munkájának a tapasztalata. 30 év, amelyet a politikai színpad deszkáin töltöttem el, amelyek köztudottan gyalultatlan deszkák, és ezért mélyen felsebzik az ember lábát.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A keresztény hagyomány iránt elkötelezett embereket, laikusokat, klerikusokat, katolikusokat és protestánsokat egyaránt összekapcsolja egy közös érzés. Ez az örálló felelőssége. Ezékiel próféta könyvében olvassuk, hogyha az örálló látja jönni a fegyveres ellenséget, de nem fújja meg a kürtöt, és nem figyelmezteti a népet, akkor Isten tőle kéri számon az elveszett emberi életet. Az én fölfogásom szerint Isten ilyen örállókká rendelte az egyházi és a világi vezetőket, vagyis a politikusokat is. Ezért felelősségünk tudatában ki kell mondanunk, hogy az Európában zajló pénzügyi és gazdasági válság nem valamiféle véletlenszerű esemény, amelyet néhány ügyes technokrata majd korrigálni tud. Az Európában zajló válság egy olyan hanyatlás következménye, ami már hosszú ideje jelen van a kontinensen. Úgy érzem, kell mondanunk, hogy ma Európában az emberi együttélés olyan formái, alakzatai váltak megkérdőjelezhetővé, mint a nemzet és a család. A gazdasági életben hasonló módon bizonytalanná vált a munka és a hitel eredeti értelme. Mindez annak köszönhető, hogy ezek a fontos dolgok - munka, hitel, család, nemzet - eloldódtak attól az erkölcsi alaptól, amelyet a kereszténység biztosított a számukra, és ezért az elmúlt évtizedekben elvesztették a súlyukat és értéküket. Nem tudom, mikor kezdődött ez a folyamat, a történészek talán tudják, de én azt látom, hogy mára kialakult az a helyzet Európában, hogy Európa - a politikában mindenképpen - szégyellni kezdte gyökereit. Ezért van az, hogy az európai új alapdokumentumban nem szerepel a keresztény gyökerekre való hivatkozás. Nem kifejeztették, hanem egy nagy európai vitában azok kerültek többségbe, akik azt mondták, hogy ez nem szerepelhet. Schuman, az európai gondolat egyik atyja még azt mondta, hogy Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz. Ma pedig oda jutottunk, hogy az európai politikusok többsége azon dolgozik, mindent megtesz azért, hogy a kereszténységet az emberek privát életébe, a templomokba és a történelemkönyvekbe száműzze.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ha egy iszlám ország szégyellni kezdené magát a Korán tanításai miatt, méltán kivívná a többi iszlám ország haragját. Ha Indiában valaki vitatni kezdené a hinduizmus alapjait, vagy Kínában a buddhizmus alapelveit, akkor nagyon gyorsan értetlenség venné körül. Európában ezzel szemben nap mint nap azzal találkozom, hogy inkább azokat fogadja értetlenség, akik a kereszténység értékrendje szerint akarnak gondolkodni és cselekedni a politikai és társadalmi életben. A válságról szólva én a modern világban azt tapasztalom, hogy a válság idején, tehát ma minden sikeres - merthogy vannak sikeres nemzetgazdaságok is, még ha Európán kívül is - nemzetgazdaságban létezik spirituális felhajtóerő. A latin-amerikai országokban a katolicizmus, Indiában a nyugalomra intő hinduizmus, Kínában pedig a munka megbecsülésére épülő buddhizmus. A kapitalizmus Európában szintén spirituális alapoknak köszönhette megszületését. Kereszténység nélkül nem jöhetett volna létre. Ma azonban már gyakran megmosolyogják, ha valaki hivatásként és nemcsak pénzszerzésként tekint a saját foglalkozására, ha nem kihasználni, hanem megőrizni akarja a teremtett világ rendjét, és megmosolyogják, ha azt mondja, Istentől kapott felelősséget érez azokért a közösségekért, melyeknek részét képezi. A közösségi élet hagyományos formáira, a nemzetre, a gyülekezetekre, a családra a szekularizálódott Európa már szkeptikusan tekint, mintha a múltból visszamaradt lomok lennének, és egyszerűen nem törődik Európa azzal a jelenséggel, hogy nagyon sokan, sokmilliónyan nem tudják már valódi mélységükben megélni az emberi kapcsolataikat. Európa népessége eközben folyamatosan csökken, mert a családot folyamatosan támadják, és

gyermekvállalást sokan úgy fogják fel, mint ami gátolja az önmegvalósítást. A stabil elköteleződésen alapuló családi közösségek visszaszorulása általános tendencia Európában. Ez a jelenség Magyarországon, az én hazámban nyomasztó módon van jelen. Nálunk, Magyarországon a házasságon kívül született gyermekek aránya 42 százalék, és az első gyermeküket vállaló nőknek az életkora 30 év, nem hamarabb, csak 30 éves koruk után vállalnak gyermeket. Európában Magyarország azok közé az országok tartozik, ahol a legkisebb a gyermekvállalási kedv - Szent Erzsébet országaról beszélünk -, és ez csak részben vezethető vissza a válság következtében kialakult egzisztenciális problémákra. Mélyebb bajoktól is szenved a mi népünk.

Tisztelt Kongresszus!

Az egyházi közösségeknek a kommunizmus idején rendkívüli próbatételeket kellett kiállniuk Magyarországon. A diktatúra először nyíltan, utána ravaszul egyházüldöző politikát folytatott, amellyel meg akarta szüntetni a magyar emberek kapcsolódását a saját egyházaikhoz. Azonban a magyar emberek saját felekezeteik iránti elkötelezettségét nem tudta megszüntetni, de föl tudta lazítani. A felnőtt lakosság Magyarországon 95 %-ban azt mondja magáról - a legutóbbi népszámlálási adatokat idézem most: -, 95 %-a, hogy valamelyik felekezethez tartozik, de heti rendszerességgel templomba csak 14 % jár. Arra a kérdésre, hogy vallásos-e, nagyon sokan mondják, hogy igen, de ha megkérdezzük, hogy ez mit jelent, akkor világosan kitűnik a népszámlálásból, hogy a többség azt mondja, hogy vallásos a maga módján, és csak kevesen mondják azt, hogy vallásos az egyház tanítása szerint. Ezek nagyon izgalmas, és egyúttal figyelmeztető jelzések.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Végül is azt kell, hogy mondjam, hogy a keresztény gyökereiről lemondó és fokozatosan előregedő Európa és benne Magyarország hasonlatossá vált ahhoz az emberhez, aki a keresztény tanításban jól ismert történet szerint homokra építette a házát. Jött az áradat, beleütközött ebbe az épületbe, és az épület most az összeomlás szélére került. Ezt az áradatot Európa csak részben idézte elő, de Európa saját magának köszönheti, hogy alig volt képes ellenállni az áradatnak, és a problémák mögött a gyengeség, az európai gyengeség mögött éppen azok a dolgok húzódnak meg: a család a közösségek, a nemzet válsága, amelyek a kapitalizmus korai szakaszában még sikeressé tettek bennünket. Európát erőssé, világszinten dominánssá tették éppen azért, mert akkor még egy keresztény erkölcsi rendszerbe illeszkedtek: az üzlet is, a gazdaság is, a család is, a nemzet is. Egy kérdést szeretnék csak itt kiemelni, hogy bemutassam, hogy miről beszélek. Ez a hitel kérdése. Az Ószövetségben, ha az uzsora szót lefordítjuk magyarra, azt jelenti, hogy a másik ember megmarása, ahogyan a kígyó is megmarja az embert. Érthető, hogy a katolikus egyház ki is mondta a kamatszedés tilalmát, nyilván meg akarták kímélni az embereket az uzsoraszedés szenvedéseitől, kegyetlenségétől. A reformáció idején a kamatszedéssel kapcsolatos állásfoglalás megváltozott. A mai világban talán már nehéz elképzelni, de az régen még úgy volt, hogy mondjuk egy genfi bankár levelet írt a város protestáns lelképásztorához, hogy megkérdezze tőle, hogy milyen feltételek mellett és milyen mértékben tartja megengedhetőnek a kamatszedést. Egy egyházi embertől! A korai kapitalizmustól kezdve azonban a hitel elfogadottá vált, amit éppen az tett lehetővé, hogy a szóhoz

morális tartalom kapcsolódott. A hitelhez akkor még kapcsolódott a bizalom, az adott szó szentsége, a tisztességes üzleti magatartás. Nem vagyok naiv romantikus. A kapzsiság és gazdagodás emberi ösztöne nyilván azokban az időkben sem volt ismeretlen. Mégis van jelentősége annak, hogy akkor az összes hitelhez kapcsolódó kérdés egy keresztény érték- és magatartásrendszer foglalatába illeszkedett, és a kereszténység mércéjének volt alávetve. Ha végigtekintünk most Európa eladósodott országain, akkor azt látjuk, hogy azoknak a hiteleknek, amiktől a mi országaink szenvednek, már semmi közük sincs semmifajta morális elvekhez. Olyan feltételek mellett lehet ma hitelhez jutni, amely veszélyezteti az egyes nemzetek szuverenitását, és a hitelezők arra kényszerítik a kormányokat, hogy azoktól vegyék el a pénzt, akiknek sokkal inkább adni kellene.

Nekem az a meggyőződésem, hogy egy keresztény értékrendet képviselő Európa talán nem engedte volna meg, hogy az emberek felelőtlen hitelek felvételével feléljék családjaik jövőjét. Magyarországon nálunk ez egymillió emberrel történt meg. Ennyien vannak ma személyes családi csődben. Egy keresztény értékrendet képviselő Európa talán figyelmeztetett volna mindenkit arra, hogy minden egyes euróért előbb vagy utóbb meg kell dolgozni, beleértve azt is, amit hitelként veszünk föl. Egy keresztény értékrendet képviselő Európa talán inkább azoknak adna hitelt, akiken látja, hogy megdolgoznak érte, és meg akarnak dolgozni érte. Egy keresztény értékrendet képviselő, közös Európa talán sohasem engedte volna meg, hogy egész országok süllyedjenek hitelrabszolgaságba. Ez egy komoly kérdés a spanyol nemzet számára. Nem az én dolgom, én Magyarországot viselek felelősséget, de szeretném figyelmeztetni Önöket, hogy Spanyolország nagyon közel van ahhoz a pillanathoz, mikor hitelrabszolgaságba süllyed. És egy országot két fajta módon lehet leigázni: karddal vagy adóssággal, és ezt sosem szabad elfelejtenünk. És végül egy keresztény értékrendet képviselő Európa talán a mai helyett egy olyan politikát szorgalmazna, amely méltányosan osztja el a mai gazdasági válság terheit.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ha Európában ma egy kormány arra kényszerül, hogy európai szervezetektől vagy éppen világszervezetektől hitelt vegyen föl, akkor olyan intézkedésekre kényszerítik, amelyek miatt a saját választói előtt a kormányok hiteltelenné válnak. A ma követelt irányvonal és a megszorítások hosszú távon sem az embereknek, sem a kormányoknak, sem pedig a hitelezőknek nem érdeke, nem helyes dolog e felé szorítani a nemzeti kormányokat, mert ha a sok visszavágás és megszorítás miatt fölbomlik a rend, megszűnik a társadalmi stabilitás, és bizonytalanná válnak a gazdasági élet keretei, akkor ki fog majd megdolgozni a kölcsönkapott eurókért, hogy vissza lehessen azokat fizetni? Görögország példája nem egy nemzet példája, hanem figyelmeztetés egész Európa számára. Sajnos, tisztelt Hölgyeim és Uraim, személyes élményként azt kell mondanom, hogy Európában a legsúlyosabb morális válság éppen azoknál a politikai és üzleti vezetőknél tapasztalható, akik a saját rövid távú karrier- és anyagi érdekeik miatt minden más szempontot figyelmen kívül hagynak.

Ahogy írva is van: "Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, mely után sóvárogván némelyek eltévelyedtek a hittől, és magokat általszegezték sok fájdalommal." A morális válság tetten érhető azoknál a vezetőknél is, akik az "együnk és igyunk, holnap úgyis meghalunk," de legalábbis a "holnap nem mi kormányzunk" filozófiáját hangoztatva egész országokat képesek voltak eladósítani. Ez súlyos egyéni felelősséget is fölvet.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Sokan vagyunk Európában, bár lehet, hogy kisebbségben vagyunk, de sokan vagyunk, akiknek az a közös célja, hogy az új Európát ismét a kereszténység sziklaszilárd alapjára tudjuk építeni. Most Magyarországról fogok beszélni két-három perc erejéig. 2010 óta Magyarország ezt az utat járja.

Hallhatták: új Alaptörvényt alkottunk, spanyol nyelven is olvasható. Egy lelkes spanyol hazafi lefordította spanyol nyelvre, így találkoztam vele, valószínűleg a könyvtárban elérhető, én is onnan szereztem. Szóval alkottunk egy új alaptörvényt, amelynek az első fejezetét úgy hívják, hogy Nemzeti Hitvallás. Ez az alkotmányunk lényege, szellemi kerete, abroncsa. Az első sora az új magyar alkotmánynak úgy kezdődik, hogy "Isten, áldd meg a magyart!" Ez a himnuszunk első sora is. A magyar alkotmány első szava az Isten. Magyarország egy olyan ország, amelyet az első királyunk, akit Szent Istvánnak hívnak, mintegy ezer évvel ezelőtt, miután egyetlen gyermeke meghalt, és így nem volt utódja, a magyar koronát felajánlotta Szűz Máriának. Úgy tekintünk Magyarországra, mint amely országot az első királyunk Máriának ajánlott föl. Fontos dolog. Nem egy külföldi hatalomnak az oltalmába ajánlotta, és nem egy pénzintézetnek ajánlotta föl, hanem Máriának. Ez visszatükröződik az alkotmányunkban. Azért is fogalmaztunk ilyen alkotmányt, mert úgy gondoltuk, hogy a saját nemzeti identitásunk védelme érdekében szembe kellett szállnunk a keresztény kultúrának, a keresztény civilizációnak és a keresztény értékrendnek a visszaszorítását és aláásását célzó európai politikai és szellemi irányzatokkal és erővel. Tudtuk, hogy ebből harc lesz. Úgy, ahogyan ezt az előbb pontosan hallhattuk. A kereszténység erejét aláásni akaró európai erők nagy és jól szervezett európai erők. Komoly tényezők Európában. Ne áltassuk magunkat, jobb szembenézni az igazsággal. De biztos vagyok benne, hogyha nem vállaljuk velük a küzdelmet, akkor lesöpörnek bennünket mind az európai közélet, mind a nemzeti közélet pályájáról. Ezért Magyarország inkább vállalta ezt a küzdelmet. Mi a következő gondolatokat is belefoglaltuk az alkotmányunkba, ezek most idézett mondatok lesznek. Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság. Valljuk, hogy az egyéni szabadság csak másokkal együttműködve bontakozhat ki. Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet. Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye. Valljuk az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét. Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság és a szabadság kiteljesítése. Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó erejét. Erről volt a legnagyobb vita: elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Most elértünk egy olyan ponthoz, amelyet talán majd a diskurzusban mélyebben is kibonthatunk, így csak a lényegét említem meg. A keresztények számára a politika nehéz kérdéseket vet föl. Nehéz személyes és nehéz erkölcsi kérdéseket. A politika vad világ. Itt nem könnyű sikeresnek lenni.

Összeegyeztetni a sikerességet és a keresztény magatartás normáit ebben a világban különösen nehéz dolog. Talán az egyik legnehezebb kérdés, amit mindenkinek meg kell oldania magában és a keresztény pártoknak a saját programjaikban is, hogy össze kell egyeztetni az igazság képviselőjének és a többség megszerzésének a szempontját. A hatalmat, hogyha a választók odaítélték, úgy kell

gyakorolni, hogy képviseljük a kereszténység igazságát a politikában, de úgy, hogy közben ismét megkaphassuk a többséget is. Mi nem keresztény politikai kamikazék vagyunk, hanem felelős keresztény vezetők. Ha az igazságunkhoz nem társul politikai többség, akkor hogy fogjuk végrehajtani a programunkat a politikában? Ha azonban megvan a többség, de nem képviseljük az igazságot, akkor minek a többség? Ez egy olyan probléma, amit minden keresztény gyökérral rendelkező pártnak és keresztény politikusnak tisztázni kell magában: hogyan illeszti össze ezeket a szempontokat? Nyilván másképp kell ezt tenni Spanyolországban, másképp Magyarországon, ez sok taktikai elemet is tartalmazó kérdés, de megkerülhetetlen kérdés mindannyiunk számára. Én azt tudom mondani Önöknek, hogy bármilyen nehéz is ez a dolog, mi azt tettük, hogy egy vallásilag inkább közömbös országban - mert Magyarország egy vallásilag sajnós inkább közömbös ország - képesek voltunk egy mélyen keresztény alapozású alkotmányt létrehozni demokratikus politikai közegben. Szerintem a magyar példa - és most nem magunkat akarom dicsérni - minden keresztény politikus számára egy biztatás, hogy lehetséges egy vallásilag közömbös országban demokratikus körülmények között kétharmados parlamenti többséget igénylő, mélyen keresztényi alkotmányt elfogadni. Ez biztatás arra, hogy a keresztény politikának igenis vannak esélyei, győzelmi, alkotói esélyei is vannak a modern európai világban.

Ezek után tisztelt Hölgyeim és Uraim, engedjék meg, hogy arról beszéljek, hogy a mi nemzeti Alaptörvényünk annak ellenére céltáblájává vált a nemzetközi és a magyar baloldal - mi így hívjuk őket - akcióinak, hogy egyébként számos ország alkotmányában szintén szerepel a keresztény értékekre való hivatkozás. Van jó néhány ilyen alkotmány Európában. Mi magyarázza akkor ezeket a rendkívül elvakult és gyűlölet szította akciókat, amiket ki kellett állnunk? Fontosnak tartom, hogy ez most nem panaszkodás a részemről. A magyarok azt szokták mondani, hogy aki fél, az ne menjen az erdőbe. Mi tudtuk, hogy egy ilyen alkotmánynak ez lesz a következménye. Ezért semmi okunk, hogy sajnáltassuk magunkat. Sőt, titokban elárulom, hogy sokan vagyunk Magyarországon, akik kifejezetten élvezik ezt a harcot, motiváltak benne, azt gondolják, hogy ez egy igaz harc, jó harcolni ebben tehát. De mégis egy fontos kérdés, hogy föltegyük, ha vannak más alkotmányok Európában, amelyek kereszténységre utalnak, miért pont a magyar váltotta ki ezt az óriási európai támadást? Tudom, Önöknek megvan a saját gondjuk és bajuk, de ha egyszer tehetik, tanulságos megnézni azt a videofilmet, ami arról készült, ahogyan az európai baloldal Strasbourgban, az Európai Parlamentben egy külön vádülést szervezett a magyar alkotmány megvitatására, hogy elítéljék a magyar alkotmányt. S ez egy óriási vita volt, amin én magam is részt vettem. Nagyon tanulságos, ha van módjuk, tegyék meg. Érdeemes megnézni, hogyan zajlik ma a keresztényellenes politika Európában a nyílt színen. Nos, az én véleményem az, hogy a támadásokat egyértelműen annak köszönhetjük, hogy a mai főáramú európai politikai gondolkodás képviselői, különösképpen a hatvannyolcas eseményekben szerepet vállaló és jelenleg fontos hatalmi pozíciókat elfoglaló értelmiség nem fogadja el, hogy a kereszténység ismét egyre határozottabb politikai pozíciókat képes fölvenni. Az európai főáram - az ideológiai kategória zavaró ok, ezért most kerülöm a liberális, baloldali meg egyéb kifejezéseket, mert nem tudom, ez ugyanazt jelenti-e itt, ebben az országban, mint nálunk, az én fejemben, hanem inkább azt mondom, hogy -, az európai gondolkodás főárama, domináns áramlata egy világos képpel rendelkezik Európa jövőjéről. Ők azt gondolják, itt az elemzés a kívánsággal összekeveredik, nyilván mi is gyakran esünk ebbe a hibába, ők úgy gondolják objektíven is és szándék szerint is Európa a felé tart, hogy vallásosból vallástalan legyen, nemzetiből

nemzetek feletti formációt öltön, és család helyett az individuum felé haladjon. Ők ezt progresszióknak nevezik. Ez ma az uralkodó szellemi áramlat az európai politikában. A mi bűnünk, amit egyébként büszkén vállalunk, az, hogy a XXI. század első évtizedének a végén mertük alkotmányba foglalni azt, hogy a vallás, az egyház, a nemzet és a család nem a múlthoz, hanem a jövőnkhez is tartozik. Ez az oka annak a gyűlölettől motivált óriási támadásnak, amelyet a magyar alkotmány és a magyar alkotmány megalkotóival szemben Európa-szerte tapasztalhatunk.

Mi úgy gondoljuk, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy a keresztény értékeken alapuló politika a történelem folyamán most ismét meg fogja újítani Európát. Mi hiszünk abban, amit Schuman mondott: Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz. És úgy gondolkodunk, hogy nekünk, akiket Isten Európa őrállóiként helyezett ebbe a küzdelembe politikusként, az a feladatunk, hogy az elkoptatott, kiüresedett értékeinknek visszaadjuk a mély keresztény erkölcsi jelentéstartalmát, hogy a szolidaritás ne érzékazonosság legyen, hanem a másik személy, a másik ember iránti elkötelezettség, hogy a teremtett világ megóvása politikai program legyen, hogy a munkát végző embernek a megbecsülése olyan erős és mély legyen, hogy mindenki, aki dolgozik, a segédmunkástól az atomfizikusig hivatásként, egyfajta szent hivatásként tekinthessen a saját munkájára. Azért kell dolgoznunk, hogy a hitelezést, amiről beszéltem, ismét két fél egymás iránti bizalma határozza meg. Vissza kell térnünk a bevezető gondolatok utolsó soraihoz. Nem kerülhetjük meg ezt a kérdést. Nyilvánosan ritkán beszélek erről, de a dolog mégiscsak úgy áll, hogyha ezeket a célokat el akarjuk érni, akkor a személyes változás, a személyes elköteleződés, a személyes példa kérdése nem kerülhető meg. Ahhoz, hogy Európát a keresztény értékek jegyében meg tudjuk újítani, ahhoz olyan politikai kultúrára, személyes mentalitásra, viselkedésre, olyan kormányzásra és olyan személyes példaadásra van szükség, amelyet definiál, meghatároz a keresztény tanítás. Idézni fogok természetesen, és azt gondolom, hogy ezt komolyan kell nekünk, európai közéleleti embereknek. Amit most mondunk, azt komolyan kell venni, vagyis olyan politikára és olyan vezetőkre van szükség, akiknek a kultúrája arra épül, hogy nem irigykedik, nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. Ha ezt nem tudjuk a magunkévá tenni, sosem lesz többségünk az európai politikában. Ez a legnehezebb a politika világában, de, tisztelt Hölgyeim és Uraim, nem látok más utat a politikában sem, amely ne a kárhozathoz vagy a bukáshoz vezetne.

Járjunk hát ezen az úton, kedves Testvéreim!

Köszönöm, hogy meghallgattak!